

ศึกษาและพัฒนาชุดอดิเรกศิลปหัตถกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

Study and development the art and craft hobby kits for promote health of older person

ภาวิณี ศิริโรจน์*

สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

ศึกษาและพัฒนาชุดอดิเรกศิลปหัตถกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรม เพื่อนำมาออกแบบชุดอดิเรกศิลปหัตถกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อรูปแบบชุดอดิเรกศิลปหัตถกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่ จากศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาใช้ออกแบบและประเมินผลรูปแบบด้วยแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 คน จัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบด้วย 1) วัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปหัตถกรรม, 2) ขั้นตอนวิธีการทำศิลปหัตถกรรมและ 3) รูปแบบบรรจุภัณฑ์และคุณภาพในการทำต้นแบบ (Prototype) ชุดอดิเรกศิลปหัตถกรรม ประเภทของใช้และของตกแต่ง และใช้แบบสอบถามศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง กรุงเทพมหานคร แผนกอาชีวะบำบัด จำนวน 3 คน เพื่อใช้ในการทดลองความพึงพอใจในเรื่อง วัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปหัตถกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.94, ขั้นตอนวิธีการทำศิลปหัตถกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.67 และ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4 ซึ่งภาพรวมผลงานออกแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทั้งหมด ซึ่งงานทั้งหมดที่ได้ออกแบบมีความแข็งแรง คงทน ดูแลรักษาความสะอาดง่าย รูปแบบผลิตภัณฑ์แสดงความเป็นงานอดิเรกศิลปหัตถกรรม ที่มีความสวยงาม เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย สร้างความพึงพอใจต่อผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมสุขภาพได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ/ศิลปหัตถกรรม

Abstract

Study and develop the hobby of arts and crafts to promote the health of the elderly. This is intended to study the opinions of the elderly about Arts and Crafts to design a hobby, arts and crafts to promote the health of the elderly. Also study the satisfaction of the elderly on hobby, art and handicrafts. The sample was the elderly and the staff from the elderly social service center, DinDaeng Bangkok 30 respondents used interview forms and questionnaires to collect information The data was used to design and evaluate the model with a questionnaire prepared by three design professionals. The prototypes consisted of 1) materials / products used in handicrafts, 2) the method made handicrafts and the 3) packaging and prototype styles, hobbies, arts and crafts Types of use and decoration The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research concluded that elderly of the sample was the elderly social service center, DinDaeng Bangkok there are 3 occupational therapists in the occupational therapy department. Materials and products used in the work of arts and crafts were 3.94, average of 3.67, and the average was 4. The overall design was good. All the designs are strong, durable, clean and easy to maintain. Product model represents hobby, arts and crafts. That is beautiful suitable for use satisfy the elderly to promote health as well.

Keywords : Elderly/ Arts and crafts

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน burin_silpakom@hotmail.com โทร. 081-9954425

1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยจากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า หลังจากปี 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน และในปี 2560 จะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรเด็กน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลประชากรของประเทศไทยปี 2556 ประชากรไทยมีจำนวน 64.6 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุมากถึง 9.6 ล้านคน คาดว่าในปี 2573 จะมีจำนวนผู้สูงอายุ 17.6 ล้านคน (ร้อยละ 26.3) ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ และกิจกรรมของผู้สูงอายุ *สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society)* หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 7 ขึ้นไป (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ,2554)

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ให้ความสำคัญกับมาตรการการปลูกจิตใต้สำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุโดยมุ่งเน้นการพัฒนายุทธศาสตร์ ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุประกอบด้วย 6 มาตรการคือ 1) มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น 2) มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ 3) มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ 4) มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ 5) มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ 6) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย จากมาตรการหลักที่กล่าวมาจะเป็นการเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของผู้สูงอายุที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุขแม้วัยสูงอายุจะเป็นวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งควรได้รับการดูแลส่งเสริมเหมือนบุคคลในวัยอื่น (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม,2553)จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่ามีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจาก 6.3 ล้านคน เป็น 14 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2553 และคาดกันว่าใน 30 ปีข้างหน้า จำนวนผู้สูงอายุจะมีถึง 25.9 % ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่มีราว 62.8 ล้านคน โดยมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข ส่งผลให้ศักยภาพในการบำบัด รักษา ดูแลและส่งเสริมสุขภาพประชาชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผู้สูงอายุมียุวัยหรืออายุเพิ่มขึ้นปัญหาที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องเผชิญ คือ ปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาของวัย โดยพบการเปลี่ยนแปลงของร่างกายมีความเสื่อมไปตามอายุขัย ทำให้สุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ เช่น นอนไม่หลับ มีอาการปวดเมื่อยด้านจิตใจหรืออารมณ์ ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น มีความวิตกกังวล อารมณ์ไม่มั่นคงโกรธง่าย โมโหง่าย หงุดหงิด เครียด ซึมเศร้า หวาดระแวง ท้อแท้ มีอาการหลงลืมหรือมีภาวะสมองเสื่อม รวมถึงอาจพบปัญหาด้านสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของการสูญเสียบทบาทหน้าที่ ส่งผลให้การดำเนินภารกิจประจำวันที่ดูแลช่วยเหลือตนเองลดน้อยลง และอาจพบปัญหาสูญเสียสัมพันธภาพทางครอบครัว (เพ็ญแข ประจัน ปัจฉนิก,

2538,น.50-53)

การดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ มีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี ดังนั้นจึงมีผู้สนใจนำวิธีการต่างๆมาใช้บำบัดจิตใจผู้สูงอายุ เช่นการให้คำปรึกษา การทำจิตบำบัดและการทำงานอดิเรกประเภทต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับประสบการณ์ การมี

สัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นอย่างใกล้ชิด เกิดการตระหนัก รู้ในตนเองมากยิ่งขึ้น ตระหนักถึงศักยภาพทั้งหมดของตน รู้จักตนเองดียิ่งขึ้น เชื่อมมั่นในตนเองและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข แก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้ (รุ่งนภา ชาญสุข,2542,น.46-50) ศึกษาเปรียบเทียบ ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มจิตสัมพันธ์และกิจกรรมกลุ่มงานอดิเรกที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าแห่งตนในผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า การจัดกิจกรรมงานอดิเรกได้ครอบคลุมกิจกรรมที่แต่ละคนชอบปฏิบัติ โดยจัดเป็นกิจกรรมประจำอย่างต่อเนื่อง พบว่ากิจกรรมกลุ่มงานอดิเรกจะสามารถส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองและให้การดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มงานอดิเรก มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ช่วยให้ผู้สูงอายุเปลี่ยนทัศนคติต่อการเป็นผู้สูงอายุและต่อสถานสงเคราะห์ไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ผู้สูงอายุมิใช่ไม้ใกล้ฝั่งที่รอวันตาย แต่เป็นบุคคลที่สามารถทำประโยชน์อื่นๆ ได้ และการที่เข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์มิใช่เป็นคนอนาถาที่เข้ารับการสงเคราะห์ แต่สถานสงเคราะห์เป็นสถานที่ซึ่งทางราชการจัดไว้เพื่อเป็นสวัสดิการตอบแทนแก่ผู้สูงอายุที่เคยประกอบประโยชน์และความดีมาแล้วในอดีต จึงได้จัดที่อยู่อาศัย อาหารและยารักษาโรคอย่างดี มีกิจกรรมบันเทิงให้เข้าร่วมกลุ่ม มีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาสถานที่สวยงาม จึงรู้สึกว่าเป็นผู้โชคดีกว่าคนอื่น ๆ ที่ได้รับการสงเคราะห์ นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มงานอดิเรกอาจมีผลทำให้ผู้สูงอายุมองเห็นและพยายามมีกิจกรรมในสังคม ในการเล่นเกมสนทนากา การออกกำลังกายและกิจกรรมอาสาสมัครทำให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพที่มีอยู่ และผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมสนทนากาจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น มีการสังสรรค์กับเพื่อนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ

(จิราพัทธ์,2553,น.25-26) ที่ว่าทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุสามารถลดความซึมเศร้า ความวิตกกังวลและความรู้สึกต่างๆ ที่ไม่พึงปรารถนาลงได้ ด้วยเหตุนี้ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มงานอดิเรก จึงมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

โดยสรุปพบว่า ผู้สูงอายุไทยปัจจุบันมีไม่มากนักที่ถูกทอดทิ้งจากครอบครัว หรือญาติพี่น้อง สถาบันครอบครัวยังคงเป็นสถาบันหลัก ในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ เป็นประเด็นหนึ่งที่น่าห่วงใย ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชากรที่มีอายุยืนยาวขึ้น มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นภาระของบุตรหลาน ช่วยเหลือตนเองได้ทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจ ในส่วนนี้กระทรวงสาธารณสุข คงมีบทบาทอย่างสำคัญในการส่งเสริม และดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ สำหรับคนที่เข้าใกล้วัยสูงอายุนั้น ควรณรงค์ให้มีการเตรียมตัวก่อนเป็นผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ การเตรียมการนี้ควรส่งเสริม ทั้งในด้านการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง เช่น การออกกำลังกาย การกินอยู่ การตรวจสุขภาพ กิจกรรมสนทนากาเพื่อเสริมสร้างสภาพจิตใจ ตลอดจนที่อยู่อาศัย ส่วนในกลุ่มวัยสูงอายุนั้น ควรมีมาตรการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง หรือลดโอกาสที่จะเกิดการเจ็บป่วยให้น้อยที่สุด (รศ.ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ.2542)

งานศิลปหัตถกรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับความสวยงาม สิ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อม เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (สมบัติ กาญจนกิจ;และดำรงส ดาราศักดิ์.2520:95) และมีได้ทำเป็นวิชาชีพหรือหวังผลกำไร เป็นกิจกรรมที่เสริมทักษะความสามารถในการใช้มือสร้างฝีมือให้แก่ชุมชน เพื่อพัฒนาอารมณ์สุขและความเจริญเติบโต ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (สมบัติ กาญจนกิจ.2544:38)

กิจกรรมสนทนากาด้านศิลปหัตถกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มนุษย์ได้แสดงออกถึงความสามารถ อารมณ์ ความรู้สึก และความคิดสร้างสรรค์ต่างๆเหล่านั้นผ่านทางศิลปะที่มีหลากหลายรูปแบบ ทำให้ผู้เข้าร่วมได้รู้จักและแสดงออกถึงความเป็นตนเอง เกิดความพึงพอใจในการสร้างผลงาน

ปัจจุบันงานศิลปหัตถกรรมเป็นศาสตร์ที่เป็นที่ต้องการและมีบทบาทมากในกิจกรรมการสอนวิชาหัตถศึกษา กิจกรรมในบ้าน กิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และกิจกรรมสนทนากาและการละเล่นต่างๆ สำนักงานและพัฒนากากีฬาและสนทนากา (2547:ออนไลน์) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมสนทนากาประเภทศิลปหัตถกรรม จะส่งเสริมความสามารถ ทักษะ สมาธิ ความประณีตและความอดุสาหะ ให้แก่บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไปพร้อมๆกัน คุณค่าของกิจกรรมศิลปหัตถกรรมสามารถสร้างความภูมิใจในผลงานของตน และช่วยสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง และสามารถนำผลงานของศิลปหัตถกรรมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำงานศิลปะหัตถกรรมมาใช้ในศึกษาและพัฒนาชุดอติเรกศิลปะหัตถกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อช่วยให้สูงอายุเกิดความเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมชุดศิลปะหัตถกรรมที่สามารถทำได้ด้วยตนเองหรือทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ได้ผลงานที่มีความสวยงามและประโยชน์ใช้สอย ช่วยให้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในตนเองมีสุขภาพจิตที่ดี ส่งผลให้สุขภาพร่างกายดีขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับงานศิลปะหัตถกรรมเพื่อนำมาออกแบบชุดงานอติเรก
- 2.2 ออกแบบและพัฒนาชุดงานอติเรกศิลปะหัตถกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
- 2.3 ศึกษาผลของการใช้ชุดงานอติเรกศิลปะหัตถกรรม ที่มีต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 65 -70 ปี ที่มีความสนใจงานศิลปะหัตถกรรม

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 65 -70 ปี ที่มีความสนใจงานศิลปะหัตถกรรม ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ชุดงานอติเรกศิลปะหัตถกรรม สำหรับผู้สูงอายุ ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.2.2 ตัวแปรตาม คือ สุขภาพผู้สูงอายุด้านร่างกายและจิตใจ

3.3 ขอบเขตในการออกแบบ คณะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการออกแบบดังนี้

3.3.1 ศิลปะหัตถกรรมที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบชุดงานอติเรก คือ

- งานบาติก
- งานปัก
- งานจักสานไม้ไผ่และเส้นใยพืช
- งานหนัง
- งานดอกไม้ประดิษฐ์

3.3.2 ชุดงานอติเรกศิลปะหัตถกรรม ในแต่ละชุดประกอบด้วย บรรจุภัณฑ์, วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น, งานผลิตภัณฑ์และขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน

4. ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 การสำรวจ ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับงานศิลปะหัตถกรรมการวิจัยเพื่อนำมาออกแบบชุดงานอติเรกด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ วัสดุ (Materials) (research) ด้านโครงสร้าง (Structure and Form) ด้านกลวิธีการทำ (Technique) ด้านเทคโนโลยีท้องถิ่น(Local Technology)

4.2 การออกแบบนำความคิดเห็นของผู้สูงอายุมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ และออกแบบชุดงานอติเรกศิลปะหัตถกรรม ประกอบด้วย บรรจุภัณฑ์, วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น, งานผลิตภัณฑ์และขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน

4.3 การทดลอง นำชุดอติเรกศิลปหัตถกรรม ทำการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมให้สอดคล้องกับหลักการยศาสตร์ สำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ คือ สัดส่วนร่างกาย การพัฒนาผู้สูงอายุ, การเคลื่อนไหวของนิ้วมือ (Fingers) และการเคลื่อนไหวของข้อมือ (wrist) และระดับสายตาและการมองทั้งสองข้าง ทดลองกลุ่มย่อย

ปรับปรุง ทดลองกลุ่มใหญ่ ปรับปรุง ทดลองพร้อมนำไปใช้ 3 คน 6 คน 20 คน

4.4 การเผยแพร่ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนำผลการวิจัย ชุดงานอติเรกศิลปหัตถกรรม ไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ผลงานวิจัยในงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และงานประชุมสัมมนาทางวิชาการ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย (วัตถุประสงค์ของการวิจัย)	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมเพื่อนำมาออกแบบชุดงานอติเรก	ผู้สูงอายุเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 65 - 70 ปี ที่มีความสนใจด้านศิลปหัตถกรรม จำนวน 100 คน	แบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบ เนื้อหาเกี่ยวกับ - รูปแบบผลิตภัณฑ์ - วัสดุ - โครงสร้างและรูปทรง - กลวิธีการทำ - เทคโนโลยีท้องถิ่น	ความถี่และค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ออกแบบและพัฒนาชุดงานอติเรกศิลปหัตถกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	1. ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 2. นักกิจกรรมบำบัด 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ 4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบนิเทศศิลป์	แบบประเมินผลงานการออกแบบด้าน - ความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้สูงอายุ - ความสวยงามและความเหมาะสมของเลขศิลป์	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(100) ด้านการยศาสตร์คือ สัดส่วนร่างกาย ผู้สูงอายุ, การเคลื่อนไหวของนิ้วมือ (Fingers) และการเคลื่อนไหวของข้อมือ (wrist) และระดับสายตาและการมองทั้งสองข้าง
3. ศึกษาผลของการใช้ชุดงานอติเรกศิลปหัตถกรรม	ผู้สูงอายุเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 65 - 70 ปี ที่มีความสนใจด้านศิลปหัตถกรรม ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร	แบบวัดทักษะปฏิบัติงาน แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้สูงอายุ	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5. ผลและวิจารณ์

ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง ผู้สูงอายุ 60 -70 ปี จำนวน 3 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	1	33.33
หญิง	2	66.66
รวม	3	100
2. อายุ		
60 – 63 ปี	-	-
64 – 67 ปี	1	33.33
68 – 70 ปี	2	66.66
รวม	3	100
3. สถานภาพ		
โสด	1	33.33
สมรส	2	66.66
หย่าร้าง	-	-
รวม	3	100
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	-	-
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	33.33
ปริญญาตรี	2	66.66
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	3	100

จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวม แสดงว่าผู้สูงอายุในศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน จำแนกได้ดังนี้ เพศ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 เพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 68 – 70 คิดเป็นร้อยละ 66.66 ช่วง อายุ 64 – 67 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 สถานภาพ พบว่า สมรส คิดเป็นร้อยละ 66.66 โสด คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.66 และ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ ของผู้สูงอายุที่มีต่อ รูปแบบผลิตภัณฑ์/วัสดุ โครงสร้างและ รูปทรง/เทคโนโลยีท้องถิ่นวัสดุ ที่ใช้ศึกษาและพัฒนาชุดอดีตศิลปหัตถกรรม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล	S.D
1. ด้านการออกแบบ			
1.1 รูปทรงและรูปร่าง	4.33	ระดับดี	0.47
1.2 ขนาดสัดส่วน	4	ระดับดี	0
1.3 ความกลมกลืน	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
1.4 ลักษณะพื้นผิวและลวดลาย	3.37	ระดับปานกลาง	0.47

1.5 สีสิ้น	4.67	ระดับดีมาก	0.47
1.6 รูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างความน่าสนใจ	4.67	ระดับดีมาก	0.47
1.7 วัสดุมีความเหมาะสม	3.67	ระดับดี	0.47
2. ด้านความสะดวกและประโยชน์ในการใช้งาน			
2.1 มีความสะดวกในการใช้งาน	3.67	ระดับดี	0.47
2.2 จับถือสะดวก	4	ระดับดี	0
2.3 ทำความสะอาดได้ง่าย	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
3. ด้านความปลอดภัย			
3.1 มีความแข็งแรง ทนทาน	4	ระดับดี	0
3.2 ไม่มีลักษณะที่เป็นอันตราย	4	ระดับดี	0
3.3 ใช้วัสดุที่มีความปลอดภัย	4	ระดับดี	0
4. ความพึงพอใจ : ภาพรวมของวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปหัตถกรรม			
4.1 ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4	ระดับดี	0
4.2 ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	3	ระดับปานกลาง	0
4.3 ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ	3.67	ระดับดี	0.47
4.4 ผลิตภัณฑ์ช่วยส่งเสริมงานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ	4	ระดับดี	0
4.5 ผลิตภัณฑ์เป็นส่วนเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุ	4	ระดับดี	0
ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด	3.94	ระดับดี	0.26
ความหมายของข้อมูลโดยการใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน(X) ดังนี้		คน	%
4.50 – 5.00 หมายถึง ดีมาก		1	33.33 %
3.50 – 4.49 หมายถึง ดี		2	66.66 %
2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง		0	-
1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย		0	-
1.00 – 1.49 หมายถึง ควรปรับปรุง		0	-

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปหัตถกรรม ผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี อันดับ 1 คิดเป็น 66.66 % ความคิดเห็นอยู่ระดับดีมาก อันดับ 2 คิดเป็น 33.33 % ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ ของผู้สูงอายุที่มีต่อ ขั้นตอนวิธีการทำศิลปหัตถกรรม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล	S.D
1. ด้านการออกแบบ			
1.1 ขนาดสัดส่วนที่เหมาะสม	4	ระดับดี	0
1.2 ความกลมกลืน	4	ระดับดี	0
1.3 สีสิ้น	4	ระดับดี	0
1.4 ขนาดตัวอักษรอ่านง่าย	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
1.5 เนื้อหามีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย	3.33	ระดับปานกลาง	0.47

1.6 ตำแหน่งการจัดวางมีความสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์	4	ระดับดี	0
2. ด้านความสะดวกและประโยชน์ในการใช้งาน			
2.1 มีความสะดวกในการใช้งาน	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
2.2 มีความถนัดในการหยิบจับ	3.67	ระดับดี	0.47
3. ด้านความปลอดภัย			
3.1 มีความแข็งแรง ทนทาน	4	ระดับดี	0
3.2 ไม่มีลักษณะที่เป็นอันตราย	4	ระดับดี	0
3.3 ใช้วัสดุที่มีความปลอดภัย	4	ระดับดี	0
4. ความพึงพอใจ : ภาพรวมของวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปหัตถกรรม			
4.1 ใ้งานมีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	3	ระดับปานกลาง	0
4.2 ใ้งานมีความสวยงามเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
4.3 ใ้งานมีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด	3.67	ระดับดี	0.24
ความหมายของข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน(X) ดังนี้	คน	%	
4.50 – 5.00 หมายถึง ดีมาก	0	-	
3.50 – 4.49 หมายถึง ดี	2	66.66 %	
2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง	1	33.33 %	
1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย	0	-	
1.00 – 1.49 หมายถึง ควรปรับปรุง	0	-	

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อ ขั้นตอนวิธีการทำศิลปหัตถกรรม ผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี อันดับ 1 คิดเป็น 66.66 % ความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลาง อันดับ 2 คิดเป็น 33.33 % ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ ของผู้สูงอายุที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล	S.D
1. ด้านการออกแบบ			
1.1 รูปทรงและรูปร่าง	4	ระดับดี	0
1.2 ขนาดสัดส่วน	4	ระดับดี	0
1.3 ความกลมกลืน	4	ระดับดี	0
1.4 ลักษณะพื้นผิวและลวดลาย	4.33	ระดับดี	0.47
1.5 สีสีน	4.67	ระดับดีมาก	0.47
1.6 รูปแบบบรรจุภัณฑ์สร้างความน่าสนใจ	4.33	ระดับดี	0.47
1.7 วัสดุมีความเหมาะสม	4.33	ระดับดี	0.47
2. ด้านความสะดวกและประโยชน์ในการใช้งาน			
2.1 มีความสะดวกในการใช้งาน	3.67	ระดับดี	0.47
2.2 จับถือสะดวก	4	ระดับดี	0.82
3. ด้านความปลอดภัย			

3.1 มีความแข็งแรง ทนทาน	4.33	ระดับดี	0.47
3.2 ไม่มีลักษณะที่เป็นอันตราย	4.33	ระดับดี	0.47
3.3 ใช้วัสดุที่มีความปลอดภัย	4	ระดับดี	0
4. ความพึงพอใจ : ภาพรวมของวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปะหัตถกรรม			
4.1 บรรจุภัณฑ์มีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4	ระดับดี	0
4.2 บรรจุภัณฑ์มีความสวยงามเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	3.67	ระดับดี	0.47
4.3 บรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ	3	ระดับปานกลาง	0
4.4 บรรจุภัณฑ์ช่วยส่งเสริมงานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ	4	ระดับดี	0
4.5 บรรจุภัณฑ์มีแนวโน้มเป็นที่ยอมรับของผู้สูงอายุได้	3.33	ระดับปานกลาง	0.47
ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด	4	ระดับดี	0.27
ความหมายของข้อมูลโดยการใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน(X) ดังนี้		คน	%
4.50 – 5.00 หมายถึง ดีมาก		0	-
3.50 – 4.49 หมายถึง ดี		2	66.66 %
2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง		1	33.33 %
1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย		0	-
1.00 – 1.49 หมายถึง ควรปรับปรุง		0	-

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี อันดับ 1 คิดเป็น 66.66 % ความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลาง อันดับ 2 คิดเป็น 33.33 % ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อภาพรวม คือ 1) วัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปะหัตถกรรม, 2) ขั้นตอนวิธีการทำศิลปะหัตถกรรมและ 3) รูปแบบบรรจุภัณฑ์และคุณภาพ ผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี คิดเป็น 66.66 %

ผู้สูงอายุได้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีข้อมูลหลากหลาย ตามมุมมองที่ชอบงานศิลปะหัตถกรรม โดยผลการออกแบบนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาออกแบบผลงานศิลปะหัตถกรรมให้ขึ้นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งได้ประยุกต์รูปแบบงานศิลปะหัตถกรรมให้มีความสอดคล้องและเอื้อต่อผู้สูงอายุและสร้างความพึงใจ ในรูปแบบของการสร้างผลิตภัณฑ์ศิลปะหัตถกรรม, ขั้นตอนวิธีการทำศิลปะหัตถกรรมและรูปแบบบรรจุภัณฑ์และคุณภาพ ที่ถ่ายทอดการนำไปใช้และให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

6. สรุปผล

จุดมุ่งหมายของการทำวิจัยในครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร ที่ชอบงานศิลปะหัตถกรรมเพื่อเป็นงานอดิเรกได้ เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใช้สอย ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ศึกษาและพัฒนาชุดอดิเรกศิลปะหัตถกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นลักษณะของงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มุ่งเน้นการทำเชิงทดลองออกแบบและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) วัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปะหัตถกรรม, 2) ขั้นตอนวิธีการทำศิลปะหัตถกรรมและ 3) รูปแบบบรรจุภัณฑ์และคุณภาพ โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม มีความน่าสนใจ และนำไปใช้งานได้จริง งานวิจัยได้คือความคิดและเทคนิคการสร้างสรรคผลงานสำหรับผู้ที่มีความสนใจเรื่อง ผลิตภัณฑ์ศิลปะหัตถกรรมเพื่อเป็นงานอดิเรก และส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ศึกษาและพัฒนาชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ศึกษาข้อมูลจากผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคม ผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน เพื่อสนองความต้องการของผู้สูงอายุในด้านงานศิลป์ทัศนกรรม ที่ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการทำงานศิลป์ทัศนกรรม ทั้งในเรื่องผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้และของตกแต่ง เมื่อได้ข้อมูลตามที่ผู้วิจัยต้องการจึงทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ศิลป์ทัศนกรรมและการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยดำเนินการ ศึกษาและพัฒนาชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการงานศิลป์ทัศนกรรม ของผู้สูงอายุที่มีความสนใจชอบทำงานศิลป์ทัศนกรรมเป็นงานอดิเรก และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลผู้สูงอายุภายในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการทางสังคม สังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงเป็นมนุษย์ มาใช้กำหนดแนวคิดในการพัฒนาชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กำหนดแนวความคิด บนพื้นฐานความจำกัดทางกายภาพของผู้สูงอายุ จึงทำการศึกษาและพัฒนาชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ประเภทของใช้และของตกแต่ง ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับใส่วัสดุ อุปกรณ์ และการออกแบบขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานศิลป์ทัศนกรรมนำผลงานการออกแบบทั้งหมดไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อขอคำแนะนำและนำมาปรับปรุงแก้ไข ทำต้นแบบ (Prototype) ชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อเป็นงานอดิเรกและเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ได้ตรวจต้นแบบโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เมื่อได้แบบชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ คือ 1) วัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลป์ทัศนกรรม 2) ขั้นตอนวิธีการทำศิลป์ทัศนกรรม และ 3) รูปแบบบรรจุภัณฑ์และคุณภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน เพื่อสังเกตการณ์ทำงานชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ว่าผู้สูงอายุสามารถใช้ผลิตภัณฑ์ได้จริง จึงทำการปรับปรุงแก้ไขให้ได้ชุดผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) ที่มีประสิทธิภาพ และทำการผลิตชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน

เมื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปทดลองใช้จริงกับผู้สูงอายุแผนกอาชีวบำบัด ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร ผู้สูงอายุให้ความสนใจชุดผลิตภัณฑ์ชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เป็นอย่างดี ในเรื่องผลิตภัณฑ์ว่ามีขั้นตอนการทำงานอย่างไร ผู้วิจัยจึงให้ผู้สูงอายุศึกษา ขั้นตอนวิธีการทำศิลป์ทัศนกรรม ว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด ถ้าตรงไหนไม่เข้าใจ จะอธิบายให้ฟัง เพราะด้วยศักยภาพผู้สูงอายุที่เริ่มลดน้อย ผู้สูงอายุตอบสนองต่อชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรมได้เป็นอย่างดี และมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลด้วยส่วนหนึ่ง เพื่อให้ผู้สูงอายุประเมินความพึงพอใจต่อชุดผลิตภัณฑ์ชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม คือ 1) วัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำงานศิลป์ทัศนกรรม 2) ขั้นตอนวิธีการทำศิลปะประดิษฐ์ และ 3) รูปแบบบรรจุภัณฑ์และคุณภาพ

ปัญหาและอุปสรรค ผู้วิจัยได้เจออุปสรรคในเรื่อง การนำชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง ครั้งแรกที่ตั้งกลุ่มเป้าหมายไว้มี จำนวน 10 คน แต่ด้วยเจออุปสรรคที่ว่า จำนวนผู้สูงอายุในแผนกอาชีวบำบัดมีจำนวนลดน้อยลง เจ้าหน้าที่จึงจัดสรรผู้สูงอายุที่สามารถทดลองใช้ชุดอดีตศิลป์ทัศนกรรม เพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้จำนวน 3 คน

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง.(2553). ผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- [2] นันทนาการประเภทศิลป์ทัศนกรรม.สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2559. จาก <http://www.brdp.osrd.go.th/forlive/content.htm>.
- [3] ประชากรผู้สูงอายุไทย ปัจจุบันและอนาคต.สืบค้น เมื่อ 16 สิงหาคม 2559. จาก/https://www.m-society.go.th/article_attach/13225/17347.pdf
- [4] เพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2538).รูปแบบและวิธีการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ,เอกสารประกอบการ

- [5] ผศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์.(2553).การวิจัยพัฒนารูปแบบ.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 : กรกฎาคม – ธันวาคม 2553
- [6] แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 แนวคิดพื้นฐานของการจัดทำแผน (พ.ศ. 2545-2564).(ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2559.เข้าถึงได้จาก<http://www.thaicenarian.mahidol.ac.th/TECIC/index.php/for-elderly/policy/49-2-2545-2564>.
- [7] มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.(2554).
- [8] รศ.ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ.(2542). เอกสารประกอบการอภิปราย เรื่อง "การส่งเสริมสุขภาพกับปีศาจกลัวด้วยผู้สูงอายุแห่งปี: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] รุ่งนภา ชาญสุข.(2542). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มจิตสัมพันธ์และกิจกรรมกลุ่มงานอดิเรกที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว,มหาวิทยาลัยบูรพา. ณ ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางละมุง
- [10] สมบัติ กาญจนกิจ.(2544).นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [11] สมบัติ กาญจนกิจ;และดำรงส ดาราศักดิ์.(2520) สันทนาการชั้นนำ.กรุงเทพฯ:แผนกวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ.(2547).